

Καρούσης Δ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

185085

ΠΡΟΣΚΛΗΘΕΙΣ

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ ΥΠὸ Θ. ΚΑΡΟΥΣΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΡΓΑΤΙΚΑΣ ΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΚΡΑΝΙΩΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

Κατὰ τὴν ἐπαρξιν τῶν πρὸς αὐτάς παραδόσεων
δημῶν μαθημάτων.

Τῇ 12 Ἰουνίου 1866.

— 000 —

Ἄδελφοὶ Συνδημόται.

ΠΡΟΣΚΛΗΘΕΙΣ ὑπὸ τοῦ προσφιλοῦς ἡμῖν Δημάρχου ἵνα
συμμετάσχω καὶ γὰρ τῶν σπουδαίων τούτων ἐντεύξεων, σκοπὸν
ἔχουσῶν τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν ἠθικευσιν τῶν ἐργατικῶν τοῦ
λαοῦ τάξεων, συνησθάνθη διαχυθεῖσαν ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἄ-
φατόν τινα γλυκυθυμίαν καὶ εὐαρέστησιν, διότι διὰ τῆς τοιαύ-
της προσκλήσεως ἐγένετο ὁ διερμηνεὺς καὶ ὁ εἰσηγητὴς τῶν
πρὸ πολλοῦ ἐν ἔμοι κοχλαζόντων αἰσθημάτων, διότι ἐξεδή-
λωσε καὶ διενήργησεν ὅτι ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐπηρεχόλει τὸν
νοῦν μου μετ' ἀπορίας ἀναζητοῦντος διὰ τίνων μέσων ἡδύ-
νατο νὰ συγκροτηθῇ καὶ παρ' ἡμῖν, κατὰ τὸ παράδειγμα ὡς
ἐγγιστα τῶν ἐν Ἀθήναις, ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἀλλαχοῦ
ἁμογενῶν μας, σύλλογος πολιτῶν συναγωνισθησομένων πρὸς
ὅσον ἕνεστιν εὐρυτέραν διάδοσιν κοινωφελῶν γνώσεων. Τοσοῦτα
δὲ μᾶλλον ἐδυσφόρουν ἐπὶ τῷ ἐλλείμματι τούτῳ, ὅσο θετι-
κώτερον ἐγίνωσκον ὅτι ὁ ἡμέτερος λαὸς κέκμηται καθ' ὑπερ-
βάλλοντα βαθμὸν ἐμφυτον ὀξύνουαν καὶ φιλομάθειαν, ὅτι ὀρέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥΣ καὶ σπουδῆς, καὶ ὅτι ἀρκεῖ νὰ λάβῃ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Handwritten signatures and initials in blue ink.

τὴν προσήκουσαν χειραγωγίαν καὶ διεύθυνσιν, ἵνα ἀποφέρῃ ἀδρούς καὶ γονίμους καρπούς, ἵνα ὡς μέχρι τοῦδε διὰ τῆς ἀδαμαντίνης του βουλήσεως, διὰ τῆς ἀνευδότητος ἐπιμονῆς του ἀπέναντι τῶν πολυειδῶν ἀντιδράσεων, ἀπέναντι τῆς ὁτὲ μὲν τὴν ἀλωπεκίην, ὁτὲ δὲ τὴν λεοντήν περιβαλλομένης ξενοκρατίας, κατόρθωσε τὸ μέγα καὶ δυσχερὲς κατόρθωμα τῆς ἐθνικῆς του ἀποκαταστάσεως, οὕτω καὶ νῦν διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν του δυνάμεων, διὰ τῆς καλλιέργειας τῶν τεχνῶν καὶ τῶν γραμμάτων, συνδράμῃ τὸ προσεπιβάλλον μέρος εἰς τὸν τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος ἐξευγενισμόν καὶ ἐκπολίτευσιν, ἀπαραλλάκτως ὡς οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ἐνῶ ἀμυνόμενοι ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀνεξαρτησίας ἀπέκρουον τὰ ἀπειράριθμα τῶν βαρβάρων στίφη τὰ βεβηλοῦντα τὸ πάτριον ἔδαφος, ταυτοχρόνως ἢ καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἐπεδίδοτο εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα τοῦ πνεύματος, δι' ὧν οἱ Σοφοκλεῖς, οἱ Πλάτωνες, οἱ Ἀριστοτέλεις, οἱ Δημοσθένεις ἀνήγειρον τρόπαια οὐχ ἦττον ἐκλαμπρα ἢ οἱ Μιλτιάδαι, οἱ Λεωνίδαί, οἱ Θερμιστοκλεῖς καὶ οἱ Κίμωνες.

Ἀφοῦ ὅθεν ὁ Κ. Δήμαρχος ἐκπροσωπῶν τὰς τοῦ ἡμετέρου δήμου ἀνάγκας ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον του, λαβῶν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ προκατάρξας ἔργου τοσοῦτον καινωφελοῦς καὶ ἐπείγοντος, τί ἐναπολείπεται ἡμῖν ἤδη πρὸς τελεσφορίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπεραίωσιν; Ἡ συνδρομὴ βεβαίως καὶ ἡ σύμπραξις τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν, μάλιστα δὲ ἐκεῖνων ὅσοι διὰ τῆς μελέτης καὶ ἐνασχήσεως, ἀποθησαυρίσαντες κεφάλαια γνώσεων καὶ φλεγόμενοι συνάμα ὑπὸ τῆς φιλοτιμίας τοῦ νὰ χρησιμοποιήσωσι τὰς δυνάμεις των ἐπ' ἀγαθῷ τῆς πατρίδος, ἔχουσι τὰ δύο ταῦτα ἀπαραίτητα προσόντα. Ἴνα ἐναποδυθῶσιν εἰς τὸν προκείμενον καλὸν ἀγῶνα, πολυπλασιάζοντες ἕκαστος τὸ ἴδιον αὐτοῦ τάλαντον καὶ ἀμειλλόμενοι πρὸς ἀλλήλους τίς τί νὰ συγκαταβάλλῃ συντελεστικώτερον καὶ σκοπιμώτερον εἰς τὴν τοῦ λαοῦ προκοπὴν καὶ διάπλυσιν.

Τὸ καθ' ἡμᾶς ἀνευδοιάστως καὶ μετὰ παρρησίας ὁμολογοῦντες ἀφ' ἐνὸς μὲν τὸ πενιχρὸν καὶ ἀνεπαρκὲς τῶν ἡμετέρων γνώσεων, ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ ἄηθες καὶ τὸ πρωτόπειρον ὡς πρὸς τὴν μέθοδον τῶν τοιούτων παραδόσεων, αἵτινες καλοῦνται δημῶδεις ἢ πάνδημοι, καὶ εὐκρινῶς σταθμίζοντες τὰς δυσκολίας, πρὸς ἃς δέον ἐκάστοτε ν' ἀντιπαλαίωμεν ὅπως μὴ ἀποβαίνωμεν δύσληπτοι ἢ ὀχληροὶ σχολαστικοὶ ἐνώπιον τοῦ ἀκροατηρίου μας, οὐδέν τι ἕτερον ἐπαγγελλόμεθα νὰ προσφέρωμεν, εἰ μὴ ζῆλον καὶ ἀφοσίωσιν εἰς πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ προγάγῃ καὶ ν' ἀναπτύξῃ τὸ δημῶδες στοιχεῖον, ὑπὲρ διὰ λελογισμένης σκέψεως εἰλικρινῶς καὶ ἀνεπιδείκτως ἐγκολπούμεθα καὶ ἀσπαζόμεθα, ὀδηγηθέντες ὑπὸ μακρᾶς πείρας, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ τελευταίου κατὰ τῆς προστασίας ἐθνικοῦ ἡμῶν ἀγῶνος, τοῦ ἐν χαλεποῖς καιροῖς ἐπισφραγισθέντος διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου, δι' ἀπαγχονίσεων, δι' ἐξοριῶν, διὰ μαστιγῶσεων καὶ διὰ παντοδαπῶν καταθλίψεων, ὀδηγηθέντες, λέγω, ὑπὸ μακρᾶς σειρᾶς γεγονότων αὐτολάων καὶ ἀναμφιλέκτων, ἵνα ἐν ἐπιγνώσει σχηματίσωμεν τὴν ἀκράδαντον ταύτην πεποιθῆσιν, ὅτι τὸ δημῶδες στοιχεῖον μετὰ τῆς ἐπανθούσης ἀπροκαταλήπτου νεότητος εἶναι τὸ εὐχερέστερον ὄργανον, εἶναι τὸ ἰσχυρότερον ἐλατήριο, δι' οὗ ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιαν μεγαλοφυοῦς τινος ἀρχιτέκτονος ἐπιτεθήσεται σὺν Θεῷ καὶ χρυσῇ κορωνίς εἰς τὸ ἡμιτέλεστον πανελλήνιον οἰκοδόμημα.

Ὅθεν ἐκ τοιούτων ἀρχῶν καὶ φρονημάτων ὀρμώμενος, ἀνάγκη προηγουμένως ἵνα συνεννοηθῶ μεθ' ὑμῶν, ἀδελφοὶ συνδημόται, προσκθέτων ὑμῖν τοὺς ὅρους καὶ τὸν σκοπὸν τῶν προσεχῶν ἡμῶν συνεντεύξεων.

Καὶ πρῶτον δηλωτέον ὅτι οὐδαμῶς ἀποτείνομαι εἰς φιλολογικὸς ἢ ἐπιστημονικοὺς συλλόγους, ἥτοι εἰς τὴν προνομιοῦχον ἐκείνην μερίδα, ἥτις σύγκειται ἐκ τῶν λογάδων τοῦ τόπου μας, πρὸς οὓς ὁ ἀποτεινόμενος, ἐὰν μέλλῃ νὰ γαργαλίῃ

δειος μάγειρος, ἵνα παραθέσῃ αὐτοῖς ἀρωματώδη καὶ κεκραυ-
 κευμένα ἐδέσματα, ἄλλως κινδυνεύει νὰ ἐγείρῃ αὐτοῖς ἀπιδίαν
 καὶ ναυτίασιν, ἀλλ' ἀποκλειστικῶς ἀπευθίνω τὰς προσκλησίας
 μου εἰς τοὺς ἀπλοικοὺς καὶ ἀμυήτους τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν
 γραμμάτων, εἰς τὴν ὀλιγαρχικὴν ἐκείνην καὶ μετριόφρονα μερίδα
 τοῦ λαοῦ, ἣτις φιλεργὸς οὔσα καὶ μετερχομένη βιοποριστικὰ
 καὶ κοινωφελῆ ἐπιτηδεύματα δὲν σχολάζει ὅπως ἐν ἀνάσει καὶ
 ἀμέριμνος ἐντροφᾷ εἰς τὸν τὸν εὐανθῆ περίβολον τῶν Μουσῶν
 καὶ τῶν χαρίτων, ἣτις δὲν ἐπιζητεῖ εἰμῆ, ὡς ὁ Λάζαρος ἐκεῖ-
 νος νὰ χορτασθῇ ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς
 πλουσίας τραπέζης τῶν εὐφροσινουμένων καθ' ἡμέραν λαμπρῶς
 ἐν πνευματικαῖς εὐωχίαις καὶ ἐστιάσεσι. Ναὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀγα-
 πητοὶ συνέταιροι, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν ἀγνὴν καὶ ἀπέριτ-
 τον τοῦ λαοῦ τάξιν, ἣτις ἀνακαλεῖ εἰς τὸν νοῦν μου τὴν γῆν
 ἐκείνην τὴν ἀγαθὴν τοῦ Εὐαγγελίου, ἐφ' ἣν πεσὸν τὸ σπέρμα
 καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ναὶ πρὸς ὑμᾶς
 τοὺς πεινῶντας καὶ διψῶντας τὴν παιδείαν καὶ τὴν μάθησιν
 προσερχόμεθα καὶ ἡμεῖς μετὰ θάρρους εἰς τὰ προκείμενα συσ-
 σίτιξ, οὐχὶ βεβαίως διότι μετρούμενοι δῆθεν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελ-
 φοὶ συνδημόται, ἀνευρίσκομεν τὸν ἑαυτὸν μας ὁπωσοῦν ὑπέρ-
 τερον καὶ ἐπιδεξιώτερον, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀπεναντίας μάλι-
 στα (καὶ τὸ ὁμολογοῦμεν εὐσυνειδήτως) πολλάκις ἐζηλώσα-
 μεν τὰ ὀρμέμφυτα πλεονεκτήματα τὰ ζωपुरούμενα ὑπὸ τὴν
 φαινομένην τέφραν τῶν καταχρηστικῶς ἀποκαλουμένων χυ-
 δαίων ἀνθρώπων, πολλάκις νύχθημεν νὰ εἴχομεν εἴτε τὸ ἀν-
 τιληπτικὸν αὐτῶν, εἴτε τὸ μνημονικόν, εἴτε τὴν ὀρθόνοιαν,
 εἴτε τὸ περὶ τὴν ἐρμηνείαν τῶν αἰσθημάτων δραματικὸν καὶ
 ἐπίχαρι, εἴτε ἄλλας ἄλλων ἐπιζήλους δεξιότητας, ἀλλ' ἀπλῶς
 καὶ μόνον διότι ἡμεῖς εὐκολονόμοι μᾶλλον περὶ τὴν τοῦ ὑ-
 λικοῦ ἀνεύρεσιν καὶ προεξεργασίαν δυνάμεθα νὰ τὸ μεταδίδω-
 μεν ἐν τῇ διανοίᾳ σας κατεσκευασμένον καὶ ἔτοιμον, ἀφίοντες
 ὑμᾶς πάντη ἐλευθέρους διὰ τῆς συνήθους ὀρθόνοιας σας νὰ

κρίνητε καὶ ν' ἀποφανθῆτε ἐν τῷ ἐμπειριεχόμενον τῶν διατρι-
 βῶν μας εἴτε κατὰ τὴν οὐσίαν εἴτε κατὰ τὴν μορφήν του συ-
 νάδη πρὸς τὰς διανοητικὰς ἀνάγκας σας ἢ χρῆξῃ διασκευῆς
 τινος καὶ ἐπιδιορθώσεως. Ὅθεν ἐν κεφαλαίῳ εἶπεῖν, ὡς ὁ Πλά-
 των ἐπέγραψε πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς σχολῆς του, « μηδεὶς ἀγεω-
 μέτρητος εἰσίστω, » οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦδε προκηρύττομεν
 μηδεὶς ἀριστοκράτης τῆς διανοίας εἰσίστω ὡς αὐστηρὸς ἐπικρι-
 τῆς τῶν εὐτελῶν ἀναγνωσμάτων μας.

Περιστείλκντες οὖν ἐκ προοιμίων νοερώς τοῦλάχιστον τὸν
 κύκλον τῶν ἀκρατῶν μας, ἐκρίναμεν κατόπιν ἐπάναγκες ἵνα
 στρέψωμεν ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν μας καὶ ἐπὶ τοῦ προσαρμόζον-
 τος εἰς αὐτοὺς ἀσχολήματος, καὶ ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν ἡμε-
 τέρων διαλέξεων. — Ἀλλ' ἀνασκοπήσαντες ὅτι ἡ ἐκλογή καὶ
 ἡ προτίμησις τούτου μᾶλλον ἢ ἐκείνου τοῦ εἶδους τῶν γνώ-
 σεων ἤρτηται ἐκ τοῦ σημείου εἰς ὃ ἐπισπεύδομεν νὰ κατα-
 τήσωμεν, ἐλάβομεν τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν ἵνα, πρὶν ἢ ἐ-
 περωτήσωμεν ἡμᾶς αὐτοὺς τί ἔσται τὸ ἀντικείμενον τῶν ἡμε-
 τέρων παραδόσεων, προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς καὶ θέσωμεν ὡς
 θεμελιώδη βᾶσιν τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν δέον αὐταὶ νὰ περαίνων-
 ται. Ὅθεν ὡς τὸν προσφορώτερον καὶ καταλληλότερον ὑπὲρ
 πάντα ἄλλον ἐθεωρήσαμεν τὸ νὰ συγκρινῶμεν τὸ ὠφέλιμον
 μετὰ τοῦ ἡδέος, τὸ ν' ἀποπειρώμεθα οὐχὶ δι' ἀφρημένων ἐν-
 νοιῶν καὶ ξηρῶν τύπων, ἀλλὰ διὰ ψηλαφητῶν γεγονότων καὶ
 πράξεων νὰ υποβάλλωμεν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σας τὰς γοητείας
 τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, τὰ θεσπέσια ἀπο-
 τελέσματα τῶν μεγάλων καὶ ἐδραίων χαρακτήρων, τὰς ὑψη-
 λὰς ἰδέας τῆς εὐσεβείας, τοῦ πατριωτισμοῦ, τῆς αὐταπαρνή-
 σεως, κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς διαφθορᾶς
 καὶ ἐξχαρειώσεως, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καὶ τῆς χαμερπείας, κατα-

ΕΠΙΛΟΓΑ ΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΗΣ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

ἀκμάζουσι καὶ προάγονται, εἴτε ἀπ' ἐναντίας ἐξασθενοῦσι, χαλαροῦνται καὶ παραλύονται.

Ἄλλ' ἐκ τῶν προεκτεθέντων γίνεται ἤδη καταφανὲς τίνας ἐκ τῶν ἐγκυκλίων παιδευμάτων ἢ ἐκμάθησις δικαίως θεωρεῖται ὡς κατ' ἐξοχὴν συντελεστικὴ πρὸς κατευθώσιν τοῦ περισπουδάστου τούτου σκοποῦ, ὡς ἀσφαλῆς ποδηγέτις καὶ πιστὴ σύμβουλος εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ πρακτικὸν βίον, ὡς στήλη φωτὸς προϊσταμένου καὶ προφυλάττοντος τοὺς πλωτήρας τοῦ πολυκυκυμάντου τούτου πελάγους τῆς ἐπιγείου ὑπάρξεως ἀπὸ τῶν σκοπέλων καὶ τῶν σύρτεων, καθ' ὧν προσκρούοντες οἱ ἐν σκότει διαπορευόμενοι ναυαγοῦσι καὶ συντρίβονται. Καὶ τρώντι τίς δὲν καθορᾷ, ἔστω καὶ ἀμυδρῶς πως, τὰ τεράστια ὠφελήματα τῆς μετὰ λόγου ἐκμαθήσεως τῆς *ἱστορίας*; Ἡ ἱστορία εἶναι τὸ ἀποθησαύρισμα τῆς πείρας τοσοῦτων γενεῶν, τοσοῦτων αἰώνων· εἶναι ἡ ζῶσα καὶ ἔμψυχος μαρτυρία ἀλλεπαλλήλων ἔθνων, λαῶν, ὀμάδων, ἀτόμων, ὅσα ἀνέκαθεν μέχρι τοῦ νῦν διεδραμάτισαν πρόσωπον ἐνεργῶν ἐπὶ τοῦ θεάτρου τοῦ κόσμου τούτου. Διὰ τῆς ἱστορίας ἀποκαλύπτονται τὰ ἀπόκρυφα ἐλατήρια τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, τὰ αἴτια τῆς γενέσεως, τῆς ἀκμῆς, τοῦ μεγαλείου οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν ἐπικρατειῶν, δι' αὐτῆς δικάζονται ἀπαθῶς καὶ ἀνεφεισιβλήτως τὰ βουλευμάτα, τὰ σχέδια καὶ αἱ πράξεις τῶν ὁπωσδήποτε συνεργησάντων εἴτε πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν εὐκλειαν τῆς πατρίδος των, εἴτε τὸ ἀνάπαλι πρὸς τὴν ἀμαύρωσιν αὐτῆς καὶ ταπεινώσιν· δι' αὐτῆς ἐκτίθενται αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις καὶ ἐπιβροαὶ τῶν κυβερνώντων πρὸς τοὺς κυβερνωμένους, διασκεδαζονται αἱ προλήψεις, αἱ ἰδιοτροπίαι, αἱ φαντασμαγορικαὶ ἀξιώσεις τῶν ἰσχυροζομένων ἵνα ἀνυψώσῃ τὴν ἰδίαν αὐτῶν κούφην καὶ ἐλεεινὴν ἀτομικότητα ὑπεράνω τῆς κοινῆς γνώμης, ὑπεράνω τῆς *γενικῆς* τοῦ λαοῦ βουλήσεως καὶ τῆς καθολικῆς ἁρμονίας καὶ τάξεως δι' αὐτῆς ἐκφάνονται αἱ μεγαλεπήβολοι ἰδέαι καὶ ἐξάιρονται τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλά

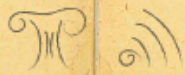
φρονήματα. Ἐξ αὐτῆς ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀρίονται σωτήρια νόματα παιδείας καὶ συνέσεως οἱ ἀνθρωποὶ οἰουδήποτε φύλου, οἰουδήποτε βαθμοῦ, οἷαςδὴποτε κοινωνικῆς θέσεως.

Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραβλέψωμεν, Κύριοι, ὅτι ἡ ἔννοια τῆς ἱστορίας, καὶ τοὶ ἐκπερομένη δι' ἐνὸς μόνου ὄρου, διὰ μιᾶς μόνης λέξεως, εἶναι ὅμως πολυσχιδῆς, ποικίλη καὶ πολύπλοκος, ἐπιδεχομένη διαφόρους διακρίσεις, διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, κατὰ τὰς διαφόρους ἐπόψεις ὑφ' ἧς ἐξετάζει τὸ ἀντικείμενόν της. Οἷον ἡ ἱστορία δύναται νὰ διαιρηθῇ τὸ πρῶτον εἰς *ἱερὰν καὶ κοσμικὴν*· ἐφ' ὅσον ἡ μὲν ἀφορᾷ τὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν Διαθήκην, ἧς οἱ συγγραφεῖς ἦσαν *θεόπνευστοι*· ἡ δὲ ἐκτίθησι τὰ γεγονότα ὅσα ὑποπίπτουσιν εἰς τὴν πείραν τοῦ ἀνθρώπου. Τῆς δὲ ἱερᾶς παραφυᾶς εἶναι καὶ ἡ *ἐκκλησιαστικὴ*, πραγματευομένη τὰ περὶ τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων συστάσεώς της μέχρι τοῦ νῦν, τὰ κατὰ καιροὺς ἀναφυέντα σχίσματα καὶ αἵρέσεις, καὶ τὴν πρὸς τὴν κοσμικὴν ἱστορίαν ἐπαφὴν αὐτῆς καὶ σχέσιν, ἐπομένως δὲ καθὸ ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ ἐμπίπτουσα ὑπόκειται καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ἐμπειρικὴν παρατήρησιν.

Ὡς πρὸς τὴν ἔκτασιν δὲ ἡ ἱστορία διαιρεῖται εἰς *γενικὴν* καὶ *μερικὴν*. Καὶ ἡ γενικὴ ἐξετάζει τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις κατὰ πάντα χρόνον καὶ χώρον· ἡ δὲ μερικὴ ἐγκλείεται ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ καὶ χώρῳ, οἷον ἱστορία ἑλληνικὴ, ἱστορία Ῥωμαϊκὴ, ἱστορία τοῦ Μεσαίωνος, κτλ.

Ὡς πρὸς τὴν ὕλην δὲ ἡ τὸ περιεχόμενον αὐτῆς αἱ κυριωδέστεραι τῆς ἱστορίας διαιρέσεις εἰσὶν ἡ *Πολιτικὴ*, ἐκθέτουσα τὰς ἐν πολέμῳ καὶ εἰρήνῃ τύχας τῶν λαῶν, τὰ ἐξωτερικὰ συμβάντα τοῦ ἔθνολογικοῦ των βίου. Ἡ *Πολιτικὴ*, διεξερχομένη τὰ πολιτεύματα, τὰς θεσμοθεσίας, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτῶν.

Ἡ *Γραμματολογικὴ* ἢ *Φιλολογικὴ*, περιγράφουσα τὰς βαθμιαίας προόδους καὶ τελειοποιήσεις τῶν ἐπιστημῶν, τῶν γραμμάτων καὶ τῆς καλλιτεχνίας. Ἡ *Στατιστικὴ* ἢ *Οἰκογικὴ*,

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΙΟΧΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

ασχολουμένη περί τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν τῶν προσόδων τῆς βιομηχανίας, τοῦ ἐμπορίου, τῆς ναυτιλίας, τῆς πλουτολογίας καὶ τῶν διαφόρων ταύτης πηγῶν κτλ. Ἡ *θηρησκευτικὴ*, ἐνδιατρίβουσα περί τὰ διάφορα θρησκευτικὰ συστήματα, ἅτινα ἀνέκαθεν ἐπρέσβευσαν μυριοπληθεῖς δμάδες τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, περί τὸν τρόπον τῆς ἐμφανείας ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν, καὶ τὰς πρὸς τε τὰ προγενέστερα καὶ μεταγενέστερα συστήματα ἀναφορὰς καὶ σχέσεις του· ἐπὶ τέλους δὲ ἡ *φιλοσοφικὴ* ἢ *ιστοριονομικὴ*, ἀναδιφῶσα τοὺς ἀκροτάτους λόγους τῶν ἱστορικῶν γεγονότων καὶ πράξεων, οἵτινες ἀνευρίσκονται διὰ τῆς ἀναζητήσεως τῶν ἀρχικῶν ψυχολογικῶν καὶ μεταφυσικῶν νόμων, καθ' οὓς κανονίζονται ρυθμιζόμενα τὰ βραδέα μὲν καὶ πολλάκις ἐλικαιοειδῆ, πλὴν ἀσφαλῆ καὶ ἀείποτε προοδευτικὰ διαβήματα τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐκ τῆς ἀπλῆς λοιπὸν ταύτης ἀπαριθμήσεως τῶν διαφόρων κλάδων τῆς ἱστορίας εὐκόλως εἰκάζομεν τὸ ἀχανές τῆς σπουδῆς ταύτης καὶ δυσπερίληπτον. Τίς δὲν ὠχρῶ ἀνασκοπῶν ὀπίσθη πλὴθὺς εἰδικῶν γνώσεων, ὀπίσθη τριβῆ καὶ ἀσκήσεις, ὀπίσθη ἀφειδίχ χρόνου καὶ πόνου προαπαιτοῦνται ὡς ἀφυκτος καὶ ἀναπόδραστος ὄρος, δὲν λέγω πρὸς ἐμάθησιν τῆς ὅλης σειρᾶς τῆς ἱστορίας, ἀλλ' ἐνὸς μόνου κλάδου αὐτῆς, ἐνὸς μόνου τμήματος; Τίς, ἔστω καὶ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐπιδοθεὶς καὶ ἐγγηράσας ἐν ταῖς τοιαύταις μελέταις, ἔστω καὶ εὐμοιρήσας φύσεως δεξιᾶς, μνημονικοῦ λαμπροῦ καὶ κρίσεως ὀξείας, ἔστω καὶ ἀζιωθεὶς παρὰ τῆς τύχης τῆς εὐνοϊκῆς συνδρομῆς τῶν μέσων καὶ τῶν περιστάσεων, τίς ἤθελε καταστήσειν ἐπὶ τοσοῦτον τύφου καὶ οἰήσεως ὥστε νὰ ἐπαγγέλληται τὸν πολυτίστορα, περιφέρων ὑμᾶς, ἀγαπητοὶ συνέταιροι, εἰς ἀτελείτητον σειρὰν δυσπαρακολουθήτων ἀκροαμάτων, ἅτινα προὑποθέτουσι συγκέντρωσιν πνεύματός σου καὶ ἀποχώρισιν τῆς ψυχῆς ἀπὸ πάσης βιοτικῆς μερίμνης καὶ ἐπασχολήσεως; Ὅθεν ἡ ἐκ μέρους ἡμῶν γιγάντιος ἐπιχειρήσις τοσοῦτον εὐρείας καὶ περιεκτικῆς

παραδόσεως τοῦ ἐν λόγῳ μαθήματος, ἐκτὸς τοῦ ὅτι πάντα ἀσύμμετρος οὔσα καὶ δυσανάλογος πρὸς τὰς πυγμαίας δυνάμεις μας, ἐξελέγχεται ὅλως θρασεῖα καὶ παράτολμος, ὁμοιάζουσα πρὸς πτήσιν ἰκάριον, ἀντιβαίνει ὅμως προσέτι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν καὶ τὸ τέλος τῶν ἡμετέρων συνεντεύξεων. Τί ποιητέον λοιπὸν; ἀποβαλόντες ἄρα γε πᾶσαν ἐλπίδα ἐπιτυχίας καὶ καταρραθυμήσαντες νὰ στρέψωμεν τὰ νῶτα, καὶ ἐπανακαμπτόμενοι εἰς τὰ ἴδια νὰ ἐμπέσωμεν εἰς συβαριτικὴν μαλακότητα καὶ ἀποκάρωσιν; Ἄπαγε· ἀπεναντίας, φίλοι ἀκροαταί, ἀναρρίπτοῦντες τὸν κύβον δεῦτε εἰσέλθωμεν μετὰ θάρρους καὶ εὐτολμίας εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνεργείας (διότι ἄνευ ἐνεργείας, ἄνευ ἀγῶνος, οὐδεμίᾳ ἐπίδοσις οὐδέποτε γίνεται ἐφικτὴ τῷ ἀνθρώπῳ), δεῦτε ἀποπειραθῶμεν ὅπως βαδίσωμεν ὁμαλιωτέραν τινὰ καὶ μᾶλλον εὐδιάβητον ἀτραπὸν, ὑποδεικνυομένην ἡμῖν πόρρωθεν ὑπὸ τῆς ἐν εἴδει προγράμματος προταχθείσης ἀρχῆς, καθ' ἣν δέον νὰ συγκιρινῶμεν τὸ ὠφέλιμον μετὰ τοῦ ἡδέος, ἐν τῷ ὀλίγῳ κέρδει ἐπαναπαυόμενοι καὶ προνοοῦντες ἵνα ὡς συνετοὶ οἰκονόμοι, καταθέτωμεν ἐκάστοτε σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ διὰ τίνος βαθμιαίας καὶ φιλοπόνου ἐναποταμιεύσεως ἢ, διὰ νὰ ἐξηγηθῶμεν θετικώτερον, εἶναι ὁμολογούμενον ὅτι αἱ κυριωδέστεραι στιγμαὶ τῆς ἱστορίας δεδομένης τινὸς ἐποχῆς ἢ ἔθνους ἀντανακλῶνται καὶ συγκεφαλαιοῦνται εἰς τοὺς μεγάλους ἄνδρας, εἰς τοὺς ὄντως ἀντιπροσώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἢ τοῦ ἔθνους, οἵτινες προπορεύονται τῆς ἀνθρωπότητος ὡς φαινοὶ ἀστέρες καθοδηγοῦντες αὐτὴν εἰς τὸν προορισμὸν της.

Τούτων λοιπὸν τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν μάλιστα δὲ τῶν προγόνων μας ἕνα ἕκαστον φωνοῦντες ἐκ τοῦ μνημείου του ὡς ἄλλον Λάζαρον, δεῦρο ἔξω, καὶ ἀναγκάζοντες αὐτοὺς ὅπως οἰοῦνται ἀναζῶντες ἀφηγῶνται ἡμῖν τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, εἰς ὧν τὴν πραγματίωσιν συνετέλεσαν, τὰ διανοήματα καὶ τὰς πρά-

ΙΑΚΩΒΑΤΑΓΙΩΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ΠΕΔΑΓΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

πρώτων στιγμῶν τῆς γεννήσεώς των μέχρι τῆς ἐκ τῶν μόθων τοῦ κόσμου τούτου ἀπαλλαγῆς των, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκβιάζοντες αὐτοὺς ἵνα ἐξομολογῶνται ἡμῖν παρῆσια καὶ αὐτὰς τὰς κατ' ἄνθρωπον ἀδυναμίας των, τὰ παραπτώματα καὶ τὰς παρεκτροπὰς των, ἢ, ἵνα ἐκφρασθῶμεν ἐπὶ τὸ πεζικώτερον, συμμελετώντες καὶ συνεπεξερχόμενοι τοὺς βίους τῶν περιφανεστέρων προπατόρων μας καὶ ἄλλων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἀρχαιότητος, πληροῦμεν τὸν προμνημονευθέντα ὄρον τοῦ ἡμετέρου προγράμματος, ὠφελούμεθα συνάμα καὶ ἡδυνόμεθα, ἐφ' ὅσον ἐνῷ ἀφ' ἐνὸς συγχρωτιζόμεθα οὕτως εἰπεῖν καὶ συνεζοικειούμεθα μετὰ τῶν ἱστορουμένων προσώπων διδασκόμενοι ὑπ' αὐτῶν τούτων τὴν πείραν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἀφ' ἑτέρου ἐνδιαφερόμεθα συγκινούμενοι καὶ συμπαθοῦντες μᾶλλον πρὸς τὰς εὐπραγίας ἢ δυσπραγίας αὐτῶν τῶν μεγάλων ἀτομικότητων, ἢ πρὸς τὰς τύχας ὀλοκλήρων λαῶν, διότι καὶ ἡμεῖς ἀτομικότητες ἐσμὲν μετέχοντες τῶν αὐτῶν παθῶν, τῶν αὐτῶν ὀρμῶν καὶ κλίσεων.

Homo sum, et nihil humani a me alienum puto.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὡς θέμα τῶν προσλαλιῶν μας ἐξελεξάμεθα τὴν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐξιστόρησιν, δεόν ὅπως, πρὶν ἢ ἐπιληφθῶμεν προσεχῶς τοῦ θέματος τούτου, συμφωνήσωμεν σήμερον, φίλοι συνέταιροι, ὡς πρὸς τὴν σημασίαν καὶ ἔννοιαν τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἀπτόμενοι μόνον ἀκροθιγῶς πως τὸ ἐξαγόμενον τῆς λύσεως, ἢν καθιέρωσεν ἡ νεωτέρα ἐπιστήμη θέσασα τὸ ζήτημα, τί σημαίνει μέγας ἀνὴρ, τίς ἢ πρὸς τὸν λαὸν σχέσις του, τίνα τὰ προσόντα καὶ τίνες αἱ ιδιότητες, ὧν ἡ εὐτυχῆς συνδρομὴ τὸν ἀναδεικνύει ὄντως μέγαν καὶ ἕξοχον. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὰ πάντα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ἀλληλουχοῦνται καὶ συνέχονται, ἢ λύσις τοῦ προκειμένου ζητήματος ἀπλοποιεῖται καὶ ἐξομαλύνεται ἅμα ὡς δοθῆ ἢ ἀποχρώσει ἀπαντήσεις εἰς τὸ ἐρώτημα, τί εἶναι λαός; τίς ἐστὶν ἡ ζωτικὴ ἐκείνη δύναμις ἡ συγκρατούσα τὴν πληθὺν τῶν ἀτόμων καὶ συνάπτουσα αὐτὰ εἰς μίαν

ἐνότητα λαὸν καλουμένην; Βεβαίως ἡ δύναμις αὕτη εἶναι τὸ γενικὸν πνεῦμα ὅπερ ἐκδηλούμενον διὰ τῆς αὐτῆς γλώσσης, διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας διὰ τῶν αὐτῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν θεσμῶν, διὰ τῶν αὐτῶν ἐθίμων καὶ παραδόσεων, καθόλου δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ἰδεῶν καὶ φρονημάτων, καὶ ἐγχαράττον τὴν σφραγίδα του εἰς πολλὰ ἄτομα, τὰ διαπλάττει, τὰ συσχηματίζει καὶ ἐμποιεῖ αὐτοῖς κοινὴν τινα φυσιογνωμίαν, κοινούς τινας χαρακτῆρας, δι' ὧν ἀναγνωρίζονται ὡς μέλη ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ λαοῦ, ὡς τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πατρίδος. Ναι, Κύριοι, τὴν ἔννοιαν τῆς πατρίδος δὲν ἀποτελεῖ μόνον ἡ χώρα, ἡ θέσις, τὸ κλίμα, τὰ γεωγραφικὰ ὄρια, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι οὐσιωδέστερον καὶ βαθύτερον, τὸ κοινὸν πνεῦμα τὸ ζωογονοῦν ἅπαντας ἐν γένει τοὺς πολίτας, ἐπομένως δὲ ἡ ταυτότης τῶν διανοητικῶν καὶ ἠθικῶν ἀναγκῶν, ἡ ταυτότης τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν τάσεων πρὸς πραγματώσιν καὶ ἐξωτερικευσιν τοῦ ἐνοποιούντος αὐτοὺς πνεύματος, ὅπερ ἅμα ἐκλείψη, ἀπόλλυται ἡ πατρις, καὶ ὁ λαὸς ἀπολλύων τὴν συνείδησιν τοῦ ἑαυτοῦ του, τῆς ἐθνότητός του ἀποσυντίθεται καὶ ἐξαφανίζεται ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς.

Ἐντεῦθεν οὖν ἀναγκαίως ἔπεται ὅτι ἅπαντα τὰ ἄτομα ἐξ ὧν σύγκειται ὁ λαὸς συμμερίζονται τὸ αὐτὸ γενικὸν πνεῦμα· ἀλλ' ἡ ποικιλία αὐτῶν καὶ ἡ διαφορότης δὲν τοῖς ἐπιτρέπει νὰ τὸ συμμερίζεται ὁμοιομόρως καὶ ἰσοβαθμίως. Ἀλλὰ καθὼς τινὰ ἐξ αὐτῶν τὸ ἐκπροσωποῦσιν ἀμυδρότερον καὶ θολαρότερον, οὕτως ἀπεναντίας ἄλλα τὸ ἐκπροσωποῦσι καθαρώτερον καὶ διαυγέστερον· καὶ πάλιν μεταξὺ τῶν δευτέρων τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγα τινὰ, ἅπερ ἰστάμενα ἐπὶ τῆς ἀκροτάτης περιωπῆς ἀντανακλώσει ζωηρότατα καὶ διαφανέστατα τὸ γενικὸν πνεῦμα. Ταῦτα δὲ εἶναι τὰ παρὰ τῶν ὁμοεθνῶν καὶ συγχρόνων των τιτλοφορούμενα διὰ τῆς ἐπιζήλου καὶ λαμπρᾶς προσωνυμίας τοῦ μεγάλου ἀνδρός. Ὁ μέγας ἀνὴρ διὰ νὰ ἦναι τοιοῦτος ἀνάγκη ἵνα ἐκπροσωπῇ διὰ τῆς μεγαλοφυΐας του, διὰ

των προσωπικῶν πλεονεκτημάτων του τὸ γενικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ του, καὶ διὰ τῆς ἐνεργότητος τοῦ χαρακτήρος του νὰ γίνεταί τὸ πιστὸν ὄργανον καὶ ὁ ὀργανὸς θεράπων τῶν ἰδεῶν τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ λαοῦ του. Ἐντεῦθεν οὖν ἔπεται καὶ ἄλλη τις συνέπεια οὐχ ἥττον ἐμβριθῆς καὶ ἀξιόλογος, ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ εἶναι εἰς ἀδιάρρηκτον ἁρμονίαν καὶ συνάφειαν πρὸς τὸν λαὸν καὶ τὴν ἐποχὴν του, ὅτι ὁ μέγας ἀνὴρ δὲν ἀνατέλλει εἰμὴ ὅταν ᾖναι ἀναγκαῖος, ὅταν ᾖναι ἀρκούντως ἀνεπτυγμένη καὶ ὄριμος ἡ κοινὴ συνείδησις, ὅταν ἐν ἄλλοις ῥήμασιν ἡ πατρις αἰσθάνεται ἀκαταμάχητον ἀνάγκην ἀληθινῶν καὶ γνησίων ἀντιπροσώπων πρὸς ἐκπλήρωσιν μεγαλεπήθλου τινὸς σκοποῦ, διάπραξιν ἐλλόγου τινὸς θελήματος, ὑπαγορευομένου ὑπὸ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἢ ὑπὸ τῆς μοιριδίου φορᾶς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν περιστάσεων. Ὅταν λοιπὸν ἡ γενικὴ αὕτη δύναμις ἡ μηδέπω ὑπάρχη ἢ ἐκλείπη καὶ ἐξαντληταί, τίνα σημασίαν δύνανται νὰ ἔχη ἢ τίνα ἀποστολὴν δύνανται νὰ ἔξασκη ὁ μέγας ἀνὴρ; Καὶ ἰδοὺ δὲ διατί ὁ λαὸς συμπαθεῖ, ἐνθουσιᾷ καὶ λατρεύει τὸν μέγαν ἄνδρα μέχρις ἀφοσιώσεως, διότι εἰς αὐτὸν ἀναγινώσκει εὐκρινῶς καὶ διὰ κεφαλαιωδῶν γραμμάτων ὅ,τι ἐν ἐαυτῷ ἀορίστως καὶ συγκεχυμένως ἀντιλαμβάνεται· διότι τὸν θεωρεῖ ὡς σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ὁστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ, διότι ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸν ἀναγνωρίζει ὡς ἐνσάρκωσιν τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ του, τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν πόθων του. Καὶ ἡ δόξα ἦν ἀποτίει πρὸς τὸν μέγαν συμπολίτην του δὲν εἶναι ἄλλο τι, εἰμὴ ἡ ἐκουσία καὶ ἡ αὐθόρμητος ἀνταμοιβὴ ἦν προσφέρει πρὸς τὸν καταβαλόντα ἐπ' ὠφελείᾳ αὐτοῦ μεγάλας καὶ σημαντικὰς ἐκδουλεύσεις, συνεπαγούσας μεθ' ἑαυτῶν οὐσιώδη καὶ δραστηκὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐνταῦθα παρακαλῶ, φίλοι ἀκραταί, νὰ προσέξωμεν ὅπως μὴ συγχέωμεν τὴν δόξαν μετὰ τῆς ὑπολήψεως ἢ τῆς εὐδοκίμησεως· ἄλλο δόξα καὶ ἄλλο ὑπόληψις. Θέλει τις νὰ καταστή, εὐυπόληπτος εὐδόκιμος; εὐκόλως ἐπιτυγ-

χάνει τοῦ ποθουμένου· μυρίοι τρόποι ὑπάρχουσι, δι' ὧν δύνανται τις ν' ἀποκτήσῃ καλὴν ὑπόληψιν, νὰ λάβῃ καλὸν ὄνομα· ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις πολλοὺς σχετικούς καὶ γνωρίμους, ἀρκεῖ νὰ ὑπηρετήσῃ φατρίαν τινὰ ἢ συμμορίαν ἵνα ἐπαινεθῇ, ἵνα εὐδοκιμήσῃ. — Ὁ φρόνιμος καὶ προνοητικὸς οἰκογενειάρχης, ὁ φιλήσυχος καὶ ἰδιοπράγμων πολίτης, ὁ ὀμιλητικὸς τοῖς τρόποις καὶ εὐπροσῆγορος φίλος, ὁ τίμιος καὶ ἀβλαβὴς ἄνθρωπος καὶ πάμπολλοι ἄλλοι τοιοῦτοι (οὓς δὲν ἤθελα ὀκνήσειν ν' ἀποκαλέσω ὑποκείμενα ἀρνητικά ἢ οὐδέτερα, διότι ναὶ μὲν δὲν πράττουσι τὸ κακὸν ἀλλ' ὄμως δὲν πράττουσικαὶ τὸ θετικόν, τὸ ἀγαθόν), καὶ πάμπολλοι ἄλλοι, λέγω, τοιοῦτοι εἰσὶν εὐδόκιμοι, εὐυπόληπτοι. Ἀλλ' ἵνα ἀποκτήσῃ τις δόξαν, ἵνα ἐφελευσῇ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάθειαν οὐχὶ εὐαρίθμων τινῶν προσώπων, ἀλλ' ὀλοκλήρου λαοῦ ἢ ομάδος, ἀπαιτοῦνται ἔργα καὶ ἔργα οὐχὶ τυχαῖα καὶ ἐφήμερα, ἀλλὰ διαρκῆ, ἀλλὰ ἀποτελεσματικὰ μεταβάλλοντα ἐπὶ τὸ κρεῖττον καὶ ἀνορθοῦντα τὸ ἔθνος, τὴν πατρίδα (1). Ἡδύναμην, Κύριοι, νὰ σᾶς ἀναφέρω πλεῖστα παραδείγματα δόξης, συλλέγων αὐτὰ ἐκ τε τῆς ἀρχαίας ἡμῶν καὶ νεωτέρας ἐθνικῆς ἱστορίας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἵνα μὴ καταχρασθῶ ἐπὶ πλέον τῆς ἀνοχῆς σας μικρῶν τὸν λόγον μου πέραν τοῦ δέοντος, περιορίζομαι εἰς ἓν μόνον, οἰκτεῖον, συγγενικὸν καὶ πρόσφατον. Τίς ἐξ ὑμῶν, συμπολίται, ἀκούων μόνον προφερόμενον τὸ προσηγορικὸν ὄνομα *Κυβερνήτης*, ὅπερ ἐφαρμόζεται εἰς πάντα ἄνδρα οἰουδήποτε ἔθνος, οἷαςδήποτε ἐποχῆς πηδαιουχοῦντα τὸ σκάφος τῆς πολιτείας, τίς ἐξ ὑμῶν ἀκούων αὐτὸ δὲν τὸ μετατρέπει ἀμέσως καὶ αὐθορμήτως εἰς κύριον ὄνομα; Τίς δὲν τὸ περιορίζει καὶ δὲν τὸ προσηλόνει εἰς τὴν γλυκυτάτην καὶ συμπαθητικωτάτην προσωπικότητα τοῦ Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Καποδιστρίου; Ἰδοὺ παράδειγμα δόξης, ἦν ἐγκαρδίως ἀπονέμομεν ἅπασαι αἱ διαδοχικαὶ

(1) Παρὰ τὸ εἶναι ἕνα ἄλλο εἰσαγωγή εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Φιλοσοφίας.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

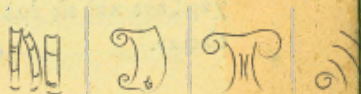
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ Δ. ΒΙΛΛΑΡΑ.

(Ὁδὸς Πειραιῶς ἀριθ. 27.)

1867.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ 52.46.0025

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

